

ver dog Leirstyrkens forsvarlige Uddannelse, medens Stadeserstatningen maa blive det Sekundære.

Rjar: Jeg vil kun tillade mig den korte Bemærkning, før der strides til Vedtagelse af dette Lovforslag, at det er meget modstræbende, jeg gaar ind paa en Lov som denne, men jeg indrømmer, at Forholdene ere af den Bessaffenhed, at man er nødsaget til at gjøre det, idet det endnu ikke er lykkes at naae til en Revision af Hærløven. Jeg vil imidlertid haabe, at vi ikke flere Aar skulle blive satte i den Nødvendighed at maatte vedtage en Lov som denne, idet jeg haaber, at den politiske Situation maa blive forandret derhen, at man kan komme ind paa en Forhandling baade om vor Hærløve og om andre Reformere. Jeg vil kun fremføre, hvad der er blevet mig sagt i de Kredse, hvori jeg bevæger mig af menige Soldater, og jeg tør tilføje af en Del Underbefalingsmænd, at der Intet er i det militære Liv, som de finde mere unødvendigt, mere aandssløvende og mere tvøttende end Leirpøvelserne. De udtale overhoved en saa almindelig Jordbømmelsesdom over Dvelfesleire, at jeg maa have Grund til at tro, at det hovedsagelig er rigtig, og det er dog beklageligt, at man ikke alene skal give Statens Penge ud, men ogsaa skal plage Landets Sønner med Noget, med Henhyn til hvilket der hersker en saadan Opfattelse, som, om ikke fuldt ud, saa dog i Hovedsagen er rigtig. Jeg lagde vel Mærke til, at den høitagtede Krigsminister yttrede — og det er ogsaa fremkommet ved andre Leiligheder — at det ikke saameget er de Meniges fortsatte Dvelfe i Krigsaaandværket, hvorpaa der her lægges Bøgt, men at Leirpøvelserne mere ere til for at uddanne vore Befalingsmænd. Jeg skal gjæne indrømme, at der maa bringes Offer for Uddannelsen af vore Befalingsmænd; det er fuldstændig paa sin Plads, og selv et personligt Offer som det, at de Menige maa være tilstede, for at Dvelferne kunne finde Sted, kan jeg ogsaa finde naturligt, men jeg kan ikke tro, at man ikke ved Revisionen af vor Hærløve skulde kunne finde en Maade, der var lettere for Befolkningen og Mandstabet, som var mere uddannende for dem, der her er Tale om, navnlig Befalingsmændene, og som var mindre aandssløvende for ikke at sige aandskraftende for de Menige, thi jeg tror ikke, jeg gaar for vidt, naar jeg siger, at de Allerfæste her i denne Sal ere enige med mig i, at disse Dvelfesleire ere Noget, vi maa komme bort fra, saasnart der bliver foretaget en Revision af Hærløven. Jeg har følt Træng til at udtale disse Ord, idet jeg skal slutte med, at der Intet er af det, Rigsdagen foretager sig, som Befolkningen, i alt Fald overfor mig, fremfører stærkere Anker imod end disse idelige Sjentagelser af Dvelfesleire. Derfor har jeg følt Træng til at udtale dette her, for at det maatte kunne medvirke til, at man saameget hurtigere fra

alle Sider bliver enig om at komme til en bedre Forstaaelse af vor hele politiske Stilling, og for igjennem denne at komme til en Revision af vor Hærløve, der maatte føre til en heldigere Ordning end den, der hidtil har fundet Sted.

Krigsministeren (Saffner): Naar den ærede Raler, som nu satte sig, udtalte, at Krigsministeren havde ytret, at Leirpøvelserne væsentlig fandt Sted for Befalingsmandspersonalets Styld, har den ærede Rigsdagsmand vistnok ikke hørt eller i ethvert Fald misforstaaet, hvad jeg udtalte. Jeg sagde nemlig, at Leirpøvelserne vare fastslaaede i Hærløven ikke alene for Mandstabets Uddannelse men ogsaa for Befalingsmændenes Uddannelse, og at man navnlig for disse Sidstes Bedkommende maatte lægge særlig Bøgt paa de større Dvelfer, hvilke for en Del vare Aarsagen til de større Erstatningskrav. Naar det ærede Medlem for Viborg Amt (Rjar) forøvrigt udtalte, at han hos den Kreds af Befolkningen, med hvilken han var kommen i Berøring, og som dels som Menige, dels som Underbefalingsmænd havde deltaget i Leirpøvelserne, havde erfaret en almindelig Jordbømmelsesdom over disse Leirpøvelser som lidet nyttige for Uddannelsen, og som aandssløvende for ikke at sige aandskraftende for dem, der deltog i dem, kan jeg ikke sige Andet, end at jeg beklager, at der hos en Del af Befolkningen i Landet findes en saa feilagtig Opfattelse af disse Dvelfer.

Rjar: Det kan gjerne være, at jeg har gjort den høitagtede Minister Uret, men han har nu i alt Fald udtalt sig saaledes, at jeg ikke længer kan misforstaa ham, og noget Saadant er i ethvert Tilfælde tidligere udtalt fra flere Sider her i Salen under Behandlingen af disse Spørgsmaal. Det turde ogsaa være muligt, at jeg er paavirket noget af den Opfattelse, som gjør sig gjældende, hver Gang man taler med disse Folk, at Leiren kun er til for Uddannelsen af Befalingsmænd, men jeg har, som jeg ogsaa antydede i mit forrige Foredrag, sat mig noget i Modsetning dertil. Jeg har sagt, at man ogsaa maatte bringe Offer for denne Sags Styld, idet man ikke kunde forlange, at Befalingsmændene skulde blive tilstrækkelig uddannede, naar der ikke var Menige tilstede, og at det altsaa turde være et urigtigt Syn, som disse Folk havde paa den enkelte Side af Sagen, men det er aldeles vist, at det forholder sig, som jeg har udtalt, nemlig at der er en almindelig Misfor Nielsen med disse Leirpøvelser. Om det skulde være beklageligt, at en saadan Misfor Nielsen er tilstede, skal jeg lade staa hen; jeg er i ethvert Tilfælde af den Formening, at vi ved Revisionen af Hærløven vilde komme til en Ordning af dette Forhold, som vil blive langt fuldligere og heldigere baade for de Menige og for Befalingsmændene, end den, der finder sit